

Kapsas on putukate lemmikroog

REPRO

Juuli lõpus hakkab ringi lendama kapsaliblikate esimene põlvkond ning augustis algab tõeline kapsausside rünnak.

Et seda vähendada, vaadake kapsapead varakult üle ning korjake röövikud ära, et neist liblikaid ei kooruks. Kapsa kasvatamise teeb tülikaks arvukas kahjurite armee, kes kõik tahavad sellest mahlasest aedviljast osa saada ja rikuvad saagi. Lisaks suur- ja väike-kapsaliblikale ihaldavad kapsaid ka maakirbud, kapsakärbes, kapsa-tuhktäi, kapsakoi, kapsaöölane jt.

Suur-kapsaliblikas

Suur-kapsaliblikas (*Pieris brassicae*) on Eestis tavaline kahjur, iga 10–12 aasta järel täheldame nende masspaljunemist. Kahjur talvutub nukujärgus puutüvedel, kuuri-seintel, kividel jm varjus. Liblika tiivad on valged, isasliblikal on eesti-bade esinurgad mustad, tagatiibade esiserval väike must laik, emaste esitiibadel on lisaks kolm musta laik. Lendlus algab tavaliselt mai vii-

Suur-kapsaliblikas. Kapsaliblika valmikud taimi ei kahjusta, sest toituvad põhiliselt õienektarist.

mastel päevadel ja munemine juuni alguses.

Kuna kahjur muneb ainult glükosinolaate sisaldavatele taimedele, näeme tema röövikuid tegutsemas ka näiteks suurel mungalilil. Emasliblikas paigutab lehe al küljele üksteise kõrvale 20–50 kol-

last muna. Ühe emase viljakus on kuni 750 muna. Rohelised musta peakapsliga röövikud (rahvasuus “kapsaussid”) kooruvad juuni teisel poolel.

Kuni kolmanda kasvujärguni püsib pesakond koos, siis roomavad nad taimele laiali. Hiljem muutub

AEDNIKU ABILISED

Kapsakahjurite looduslikud vaenlased

Kõik kahjurite looduslikud vaenlased on põllupidaja abilised, sestap katsume neid oma aeda juurde meelitada.

- Kõik röövtoidulised lüliljalgsed – lepatriinud, sirelased, lühitiiblaste, kiilassilmad, pehmekoorlased, ämblikud, kõrvahargid, jooksiklased jt – söövad kahjurputukate mune, vastseid ja valmikuid. Kahjurputukatest toituvad ka siilid, konnad ja linnud.

- Parasiitputukad munevad kahjurputukate kehasse ning ohver hukkub parasitoidi vastsete elutegevuse tagajärjel. Näiteks maakirbu vastsetel ja valmikutel parasiteerivad juuluklased, lehetäikireslane muneb aga munad lehetäi vastsetesse. Kapsakoi kõiki arengujärke kahjustavatest

parasitoididest on tähtsaimad munakireslased. Ka kapsaööläsi parasiteerivad mitmed muna- ja vastseparasitoidid ning kapsaliblika-juuluka vastsed arenevad suur- ja väike-kapsaliblika röövikutes.

- Mullas elavad entomopatoogeensed nematoodid parasiteerivad kapsakärbe vakkidel ja nukkudel.

- Kasulikud entomopatoogeensed mikroorganismid (pisieoselised, bakter-, seen- ja viirushaigused) põhjustavad soodsates tingimustes putukapopulatsioonides suuri haiguspuhanguid. Kahjurid hukkuvad või väheneb nende eluvõime, talvkindlus ja viljakus. Näiteks pisieoseline *Nosema mesnili* on suur- ja väike-kapsaliblika populatsioonides latentses vormis kogu aeg olemas.

Suur-kapsaliblika röövikute keha katavad kollakasmustad tähnid ja hõredad karvakesed.